

ΑΠΟΨΗ

Το νέο θεσμικό πλαίσιο των πανεπιστημίων και ο φορέας ΕΕΔΙΠ

ΤΟΥ Μ. ΝΤΟΥΝΤΟΥΝΑΚΗ*

Το παρακλιμένο και εσωστρεφές πανεπιστήμιο της Μεταπολίτευσης φεύγει, το σύγχρονο ανώτατο ίδρυμα της αριστείας, της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης έρχεται, μας δώλωσε η πολιτική ηγεσία του ΥΠΔΒΜΘ στο Ρέθυμνο. Πρόκειται για απόπειρα συνολικής αλλαγής του μοντέλου του πανεπιστημίου, της αντίληψης για τη γνώση και την εκπαίδευση: «Αφορούν το DNA της λειτουργίας των πανεπιστημίων», κατά την Α. Διαμαντοπούλου. Η επίθεση στο «πανεπιστήμιο της Μεταπολίτευσης» δίνει το πολιτικό και ιδεολογικό στίγμα των εξαγγελιών. Παράλληλα, το σύνταγμα αντιμετωπίζεται σαν κακός μπελάς, που πρέπει να τον παρακάμψουμε με κομψό τρόπο.

Τα σημεία αιχμής της «νέας πολιτικής» για την ανώτατη παιδεία συνοψίζονται στα εξής:

1. Εισάγεται νέο σύστημα μανάτζμεντ των ΑΕΙ από διορισμένα συμβούλια και διορισμένους «διοικητές» των ΑΕΙ ή «περιφερειάρχες», που, ερήμην των συλλογικών οργάνων, θα ασκούν τη διοίκηση των συνταγματικά «αυτοδιοικητών» πανεπιστημίων. Κάτι τέτοιο όμως, αν εφαρμοσθεί, θα μετατρέψει τα πανεπιστήμια αυτόματα σε επιχειρήσεις.
2. Θεσμοθετείται η εκβίαση των ιδρυμάτων να ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες, κατά τα πρότυπα ξένων πανεπιστημίων, που, λόγω στενότητας δημοσίων πόρων, αναγκάζονται να πωλούν τους τίτλους τους σε επιχειρήσεις franchising, όπως είναι στη χώρα μας τα περίφημα «κολέγια».
3. Όσον αφορά την οργάνωση σπουδών, η εφαρμογή του συστήματος ECTS (με βάση τις διδακτικές-πιστωτικές μονάδες) σηματοδοτεί τη διάλυση του ενιαίου προγράμματος και πτυχίου, υπέρ μιας λογικής εξατομικευμένων επιλογών.
4. Στο σύστημα εισαγωγής-φοίτησης εισάγεται νέα αντίληψη σπουδών, που θα συνδυαστεί ακολούθως με το νέο μοντέλο φοίτησης. Οι επιτυχόντες μπαίνουν απευθείας σε σχολές και μετά το πρώτο έτος θα κριθούν για να μπορέσουν να συνεχίσουν και να επιλέξουν προγράμματα
5. Συνδέεται, ρητά πλέον, με τη χρηματοδότηση το σύστημα της υποτιθέμενης «αξιολόγησης». Η χρηματοδότηση συνδέεται ευθέως με την αξιολόγηση, η οποία εισάγεται ως μέθοδος πειθάρχησης και τιμωρίας. Τη στιγμή δηλαδή που, μέσω των «συμβουλίων διοίκησης», καταργείται η ουσιαστική αυτοτέλεια των ΑΕΙ-ΤΕΙ, θεσπίζεται η «οικονομική αυτοτέλειά» τους: τα ιδρύματα πρέπει «αυτοτελώς» να τα βγάλουν πέρα, αναζητώντας κρατική και ιδιωτική χρηματοδότηση, χορηγίες, διδάκτρα κ.ο.κ.
6. Εισάγεται το κουπόνι φοιτητή, έτσι ώστε κάθε φοιτητής να συνοδεύεται από ένα συγκεκριμένο ποσό που θα εγκρίνει η πολιτεία. Η προσέλευση πολλών και καλών φοιτητών θα είναι το ζητούμενο για τα πανεπιστήμια. Πρόκειται, εντέλει, για ένα πρόγραμμα εισαγωγής διδασκτρών στα ΑΕΙ.
7. Εφαρμόζεται «Καλλικράτης» και στα πανεπιστήμια. Δηλαδή θα γίνουν συνενώσεις, συγχωνεύσεις, ακόμη και μειώσεις πανεπιστημίων, και έτσι θα εξοικονομηθούν πόροι.
8. Καταργείται η μονιμότητα στις χαμηλές βαθμίδες του ΔΕΠ (επίκουρος καθηγητής), ενώ καταργείται ο βαθμός του λέκτορα. Τα θέματα των λοιπών κατηγοριών προσωπικού, πλην ΔΕΠ, αντιμετωπίζονται από μηδενική βάση, με ορατό τον κίνδυνο απολύσεων και υποχρεωτικών μετατάξεων.
9. Ειδικότερα, όσον αφορά τον φορέα ΕΕΔΙΠ, σκόπιμα αποσιωπάται ότι είναι φορέας διδακτικού προσωπικού, και εντάσσεται «άκομψα» στο διοικητικό και τεχνικό προσωπικό.

Στις προτάσεις της υπουργού που παρουσιάστηκαν αρχικά στην 64η Σύνοδο των Πρυτάνων στη Θεσσαλονίκη, στη συνέχεια στους Δελφούς και, τέλος, στο Ρέθυμνο, αντέδρασε σύσσωμη η πανεπιστημιακή κοινότητα. Οι

πρυτάνεις, αφού εγείρουν σημαντικά θέματα συνταγματικότητας, αντιμετωπίζουν με μεγάλη επιφύλαξη τις προτάσεις της υπουργού και προετοιμάζουν τη δική τους πρόταση νόμου που θα συζητήσουν σε έκτακτη Σύνοδο των Πρυτάνων, στην Αθήνα, στις 10-12 Δεκεμβρίου. Τα κόμματα της Αριστεράς αρνήθηκαν εξαρχής κάθε συμμετοχή σε διάλογο για τα μέτρα, θεωρώντας προσχηματικό τον διάλογο. Τις τελευταίες εβδομάδες, κάθε μέρα και ένα πανεπιστήμιο, ένας σύλλογος ΔΕΠ ή λοιπού προσωπικού, ένα τμήμα ή σχολή δηλώνουν την αντίθεσή τους στα προτεινόμενα μέτρα. Ακόμα και η μάλλον φιλοκυβερνητική ΠΟΣΔΕΠ δήλωσε ότι τα προτεινόμενα μέτρα είναι κατώτερα των περιστάσεων και δεν μπορούν να αποτελέσουν βάση διαλόγου, καθώς βρίσκονται λίγο πριν από το συνέδριό τους, τον Γενάρη, και την εκλογή νέας διοίκησης. Τέλος, οι φοιτητικές παρατάξεις αριστερής ιδεολογίας ή οι ανεξάρτητοι προετοιμάζονται για δυναμική απάντηση μετά τις αυτοδιοικητικές εκλογές. Ακόμα και η φοιτητική παράταξη του κυβερνώντος κόμματος δήλωσε την αντίθεσή της στα προτεινόμενα μέτρα.

Εμείς στην ΠΟΣΕΕΔΙΠ ΑΕΙ θεωρούμε γενικά ότι:

- Με το προτεινόμενο διοικητικό συμβούλιο, την υποβάθμιση των λειτουργιών των πρυτανικών αρχών και της συγκλήτου καταργείται το συνταγματικά κατοχυρωμένο αυτοδιοικητικό των πανεπιστημίων.
- Η χρηματοδότηση των ανώτατης παιδείας αποτελεί συνταγματικά κατοχυρωμένη υποχρέωση της πολιτείας και απορρίπτουμε την ιδέα της χρηματοδότησης υπό όρους.
- Διαφωνούμε με τη μεταβίβαση της μισθοδοσίας από το υπουργείο στα πανεπιστήμια.
- Απορρίπτουμε τη γενίκευση του συστήματος των «πιστωτικών μονάδων», που οδηγεί στο σπάσιμο των ενιαίων ακαδημαϊκών πτυχίων.
- Ειδικότερα, σχετικά με τον φορέα ΕΕΔΙΠ, δηλώνουμε την κάθετη αντίθεσή μας σε κάθε προσπάθεια κατάργησής του, ως φορέα διδακτικού προσωπικού των πανεπιστημίων και ένταξης των μελών του στο διοικητικό ή τεχνικό προσωπικό ή, ακόμα χειρότερα, μετάταξής του σε άλλες θέσεις στο Δημόσιο. Δηλώνουμε ότι το εργαστηριακό η και ειδικό διδακτικό προσωπικό είναι μια αναγκαίοτητα στο ελληνικό πανεπιστήμιο που θεσμοθετήθηκε πρόσφατα (το 2000) από το κυβερνών κόμμα και κάθε προσπάθεια κατάργησής του μας βρίσκει κάθετα αντίθετους. Με γνώμονα τα παραπάνω, η ΠΟΣΕΕΔΙΠ ΑΕΙ:
- Α) Καλεί όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας να ανοίξουν άμεσα έναν ουσιαστικό διάλογο (και με την κοινωνία), να διαμορφώσουν θέσεις και να προγραμματίσουν δράσεις προς την κατεύθυνση τόσο της υπεράσπισης του δημόσιου αγαθού της παιδείας και της δημόσιας και δωρεάν ανώτατης εκπαίδευσης, όσο και της βελτίωσης και περαιτέρω ανάπτυξης των πανεπιστημίων.
- Β) Δηλώνει την αντίθεσή της στις προταθείσες αλλαγές, όπως έχουν ανακοινωθεί στο Ρέθυμνο, και θα αντισταθεί ενεργά στην υλοποίησή τους. Παρά τη δηλωμένη αντίθεσή της, θα συμμετάσχει ενεργά στον διάλογο, αν κληθεί, εφόσον είναι ανοικτός και χωρίς προειλημμένες αποφάσεις.
- Γ) Θα επιδιώξει τη μέγιστη δυνατή συναίνεση - συνεννόηση με τους λοιπούς φορείς της πανεπιστημιακής κοινότητας ενάντια στα προτεινόμενα μέτρα. Η μάχη δεν έχει κριθεί, και θα δοθεί όχι μόνο στον δρόμο και τα αμφιθέατρα, όπου οι μνήμης του κινήματος για το άρθρο 16 δεν έχουν σβήσει, αλλά μέσα και έξω από τα πανεπιστήμια, στο πεδίο των ιδεών, των αξιών και των συνειδήσεων.

*Πρόεδρος Πανελληνίας Ομοσπονδίας Συλλόγων Ειδικού & Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού ΑΕΙ (ΠΟΣΕΕΔΙΠ ΑΕΙ)